

Development of the Teacher Candidates' Level of being Affected from Public Personnel Selection Examination Scale

Fatma Susar Kırmızı^{1,*}, Özge Tarhan¹

¹Pamukkale University, Education Faculty, Department of Primary Education, 20070 Denizli, Turkey

Abstract

This study aimed to develop a scale to evaluate teacher candidates' level of being affected from the public personnel selection examination. The participants of the study consisted of the final year students at Pamukkale University Education Faculty. The participants were 207 teacher candidates, of whom 143 were female and 64 were male. The validity and reliability study of the scale was conducted on the data gathered from teacher candidates studying at Art Teaching, Music Teaching, Turkish Language Teaching, Social Studies Education, Science Teaching, Psychological Counseling and Guidance Education, Elementary Education and Preschool Education departments of Pamukkale University Education Faculty. The Lawshe technique was used in the evaluation of the scale by experts. To determine the construct validity, factor analysis was performed on the data, and two sub-scales were identified. The factor loading values of the items in the first sub-scale ranged between 0,65 and 0,35, and those in the second sub-scale between 0,75 and 0,39. As a result of the analyses, the "Teacher Candidates' Level of Being Affected From Public Personnel Selection Examination Scale" (TCLBAPPSES) including 33 items, 23 negative and 10 positive, and two sub-scales was produced. The Cronbach's Alpha reliability coefficient was found as 0,86 for the first sub-dimension, 0,73 for the second sub-dimension, and 0,91 for the whole scale. As a result, it can be argued that the scale is reliable.

Article Info

Received:
17 April 2015
Revised:
25 May 2015
Accepted:
15 June 2015

Keywords:

Teacher candidates,
State personnel
selection
examination, scale
development

Öğretmen Adaylarının Kamu Personeli Seçme Sınavından Etkilenme Düzeyi Ölçeğinin Geliştirilmesi

Özet

Bu çalışmada, öğretmen adaylarının kamu personeli seçme sınavından etkilenme düzeylerini değerlendirmek için bir ölçek geliştirilmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi son sınıf öğrencileri oluşturmuştur. Araştırmada 143 kız, 64 erkek olmak üzere toplam 207 öğretmen adayına ulaşılmıştır. Ölçeğin geçerlik ve güvenilirliği Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Resim İş Öğretmenliği, Müzik Öğretmenliği, Türkçe Öğretmenliği, Sosyal Bilgiler Öğretmenliği, Fen Bilgisi Öğretmenliği, Psikolojik Danışma ve Rehberlik, Sınıf Öğretmenliği, Okul Öncesi Öğretmenliği ana bilim dallarında öğrenim gören öğretmen adaylarında elde edilen veriler üzerinden gerçekleştirilmiştir. Ölçeğin uzmanlar tarafından değerlendirilmesinde Lawshe tekniğinden yararlanılmıştır. Yapı geçerliğinin belirlenmesi için verilere faktör analizi uygulanmış ve iki alt ölçek belirlenmiştir. Birinci alt ölçekte yer alan maddelerin faktör yük değerleri 0,65 ile 0,35; ikinci alt ölçekte yer alan maddelerin faktör yük değerleri ise 0,75 ile 0,39 arasında değişmektedir. Yapılan analizler sonucunda, 23'ü olumsuz, 10'u olumlu olmak üzere 33 maddeden ve iki alt ölçekten oluşan "Öğretmen Adaylarının Kamu Personeli Seçme Sınavından Etkilenme Düzeyi Ölçeği (ÖKAPSÖ)" ortaya çıkmıştır. Ölçeğin Cronbach's Alpha güvenilirlik katsayısı birinci alt boyut için 0,86; ikinci alt boyut için 0,73; tümü için ise 0,91'dir. Bu sonuca göre ölçeğin güvenilir bir ölçek olduğunu belirtmek mümkündür.

Makale Bilgisi

Alındı:
17 Kasım 2014
Düzeltildi:
25 Aralık 2014
Kabul edildi:
05 Ocak 2015

Anahtar

Kelimeler:

Öğretmen Adayları,
Kamu Personeli
Seçme Sınavı,
Ölçek Geliştirme

* Corresponding Author Phone: +90 258 296 1141, Fax: +90 258 296 1200, Email: fsusar@pau.edu.tr

Summary

Teacher candidates prepare for the Public Personnel Selection Examination (PPSE) during their undergraduate education, especially in their last year. Considering the content of the exam, PPSE includes mostly theoretical questions in terms of its administration and format. However, practice-oriented courses are emphasized in education faculties. Teacher candidates being negatively affected from PPSE as in high anxiety, hopelessness, sacrifice and pressure that they experience before the exam and while preparing for it is an issue that should be thoroughly examined.

The high anxiety, hopelessness, sacrifice and pressure that teacher candidates experience before the exam and while preparing for it reveal that they are negatively affected from the exam. In this regard, this study aimed to develop a Likert-type scale to identify teacher candidates' levels of being affected by PPSE.

Method

The following steps were followed in developed the scale in accordance with the experimental process: Firstly, the characteristics to be measured were determined through a literature review, and preliminary scale items were formed. For the piloting of the preliminary scale form, a sample group having similar characteristics to the target group was identified. After the piloting, the final form of the items was determined with a factor analysis (Yurdugül, 2005).

Participants

The pilot study for the development of the Teacher Candidates' Being Affected from Public Personnel Selection Examination Scale (TCBAPPSSES) was conducted with 4th year students from different departments of Pamukkale University Education Faculty in the spring term of 2014-2015 academic years. The participants were 207 teacher candidates of whom 143 were female and 64 were male.

Forming the Scale Items and Content Validity

As a result of the literature review and the views of the students obtained, 44 judgements as positive and negative were identified, and the item pool was created. The 44 items included in the experimental form were sent to experts to take expert opinion. Based on the experts' views, the items which had a content validity value lower than 0,60 were excluded from the scale. Consequently, 8 items which were thought not to be suitable for factor analysis were excluded. The personal information form to identify the teacher candidates' demographic characteristics, and the pilot scale consisting of 36 items were formed.

Findings

Factor analysis was applied to the data obtained through the Teacher Candidates' Being Affected from Public Personnel Selection Examination Scale (TCBAPPSSES). The KMO value of the scale was found as 0,835. Barlett's sphericity test applied to the data revealed a value of $\text{ApproxChi-Square}=2838,778630$. According to these results, it was determined that the size of the sample group was suitable for conducting factor analysis.

Three items were eliminated following the factor analysis, and two sub-scales were revealed. While factor 1 included 7 items, there were 26 items in factor 2. Factor 1 was named as "Exam Anxiety" and Factor 2 as "Preparation for the Exam". 24 of the items in the scale were negative, and 9 were positive. The factor loading values of the items in the first sub-scale ranged between 0,65 and 0,35, and those in the second sub-scale between 0,75 and 0,39. The Cronbach's Alpha reliability coefficient for TCBAPPSSES was found to be 0,91. Based on the

findings revealed from these analyses, it was found that TCBAPPSES was a highly reliable measurement tool for teacher candidates' levels of being affected from PPSE.

Result, Discussion and Suggestions

A 33-item scale that can reveal teacher candidates' levels of being affected from PPSE was developed in this study. The values obtained as a result of the reliability analyses showed that the scale was reliable as a measurement tool to measure teacher candidates' levels of being affected from PPSE (Büyüköztürk, 2012). The development of TCBAPPSES was conducted with teacher candidates. Further studies can be carried out with novice teachers who have just started the teaching profession.

Turkish version / Türkçe

1. Giriş

Eğitim Fakülteleri, eğitim-öğretim kurumlarına öğretmen yetiştirme görevini üstlenmiş en önemli eğitim kurumlarıdır. Bu kurumlardan mezun olan adayların öğretmen olabilmesi için diğer şartlar yanında, adayların KPSS'den (Kamu Personeli Seçme Sınavı) yeterli puanı alabilmeleri en önemli engellerden birisidir. Kamu Personeli Seçme Sınavlarının öğretmen adayları açısından ülkemizde güncelliğini hiç kaybetmeyen ve her yıl daha da zorlaşan bir konu olduğu söylenebilir. Eşme'nin (2009) hazırladığı bir raporda “öğretmen yetiştiren eğitim fakültelerinin kontenjanlarının son iki yılda yüzde elliyi aşan oranlarda artırıldığı, 2009 yılında yapılan KPSS'de sınava giren 243.569 öğretmen adayından 15.800'ünün atamasının yapıldığı, 70.000 öğretmen adayının ise atama umudu olmadığı için sınavlara girmediği, Türkiye'de öğretmen istihdamında büyük sorun yaşandığı, dolayısıyla fen edebiyat fakülteleri bünyesinde formasyon eğitimi verilerek öğretmen adayı sayısını artırmanın, atama bekleyen işsiz öğretmen sayısının katlanarak artmasına neden olacağı” şeklinde tespitler yer almaktadır (Akt: Tarhan, 2015:2).

Öğretmen adayları lisans eğitimleri sırasında özellikle de son sınıfta yoğun bir şekilde KPSS'ye hazırlanmaktadırlar. Bu süreçte adaylar, bir yandan lisans eğitimlerindeki derslere çalışırken diğer yandan da KPSS'ye daha iyi hazırlanmak için –çoğunlukla dershanede eğitimini aldıkları- derslere zaman ayırmaktadır. Adayların öğretmen olabilmek için genel kültür-genel yetenek, eğitim bilimleri ve kendi alanlarıyla ilgili yapılan alan sınavından yeterli puanı almaları gerekmektedir. Sınavın içeriğine bakıldığında KPSS yapılışı ve biçimi gereği teoriye dayalı, bilgi ağırlıklı sorular içermektedir. Buna karşılık eğitim fakültelerinde uygulamalı derslere daha fazla ağırlık verilmektedir. Bir öğretmenin mesleğinde başarı gösterebilmesi için teori yanında uygulamalarda da iyi olması önemli bir etkidir. Oysa ki yapılan sınavların içeriği sadece teoriyi öne çıkarmaktadır. Uygulamalarda gösterilen başarı ise hiçbir şekilde dikkate alınmamaktadır. Bununla birlikte sınavlar, lisans eğitiminin her aşamasında verilen bilgileri de tam olarak yansıtmamakta ya da ölçememektedir (Özkan, Pektaş, 2011:272). Bu durum öğrencilerin sınava ağırlık vererek lisans derslerini ikinci plana itmeleri durumunu ortaya çıkarmaktadır. Öğretmen adaylarının pek çoğu üniversiteye girdikleri ilk yıllardan itibaren bu sınava hazırlanmaya başlamakta ve özellikle son sınıfta tamamen KPSS odaklı bir yaşam sürdürmektedir. Uzun ve yorucu olan bu süreç hem öğretmen adaylarını hem de ailelerini olumsuz bir şekilde etkilemektedir. Bu süreçte en fazla üzerinde durulan konuların başında sınavı kazanamamak dolayısıyla başarısız olmak kaygısı ve buna bağlı olarak davranış bozuklukları gündeme gelmektedir (Öner, 1997:48).

Kaya ve Büyükkasap (2005) yaptıkları çalışmada, öğretmen adaylarının çoğunluğunun mezun olduktan sonra iş bulma konusunda endişe duyduklarını saptamıştır. Üniversite

öğrencilerinin sorunlarını tespit etmeye yönelik olarak yapılan araştırmalarda “kariyer, mezun olunca ne yapacağını bilememe ve mesleki kaygı” en sık problem yaşanan ilk üç alandan arasında görülmektedir. Kaygıyı, kolaylaştırıcı kaygı ve engelleyici kaygı diye 2’ye ayıran Scovel (1991), engelleyici kaygının yeni öğrenme ortamlarında bireyin çekimser kalma davranışını göstermesine neden olduğunu belirtmektedir. Çekimser kalınan bir alanda başarı düzeyi düşüktür. Chang (2006), sınavların öğrencileri psikolojik açıdan olumsuz etkilediğini belirtmiş ve 265 üniversite öğrencisi ile yaptığı çalışmada sınavlar ile stres, kaygı, psikolojik iyi olma, mükemmeliyetçilik arasında ilişki olduğunu bulmuştur.

Yapılan bilimsel çalışmalarda sınavların olumsuz duyguların bireyde ortaya çıkmasında önemli bir etken olduğu tespit edilmiştir (Özbay, 1997; Gizir, 1998;Doğan, Sarı, Kazak, Saya ve Altıntaş, 2007;Doğan ve Çoban, 2009; Sezgin ve Duran, 2011; Can ve Can, 2011; Ekici ve Kurt,2012). KPSS öğretmen adayları için mesleğe başlamanın son basamağı olduğundan öğretmen adaylarının duyguları, düşünceleri ve yaşam biçimi bu durumdan olumsuz bir şekilde etkilenmektedirler. Kendini artık bir öğretmen adayı olarak gören genç, KPSS öncesinde sınava hazırlanırken yüksek kaygı, umutsuzluk, fedakârlık, çevre baskısı gibi istenmeyen durumlar içeren bir süreç yaşamaktadır. Adayın yaşadığı bu zor ve sıkıntılı süreç ilerleyen yıllarda istenmeyen bireysel sonuçlar ortaya çıkarabilir. Bu nedenle öğretmen adaylarının KPSS’ye hazırlanırken yaşadığı sorunların bilimsel bir bakışla incelenmesi anlamlı değerlendirmeler yapılmasında etkili olabilir. Bu çalışmanın amacı, Kamu Personeli Seçme Sınavına girecek olan öğretmen adaylarının KPSS’den etkilenme düzeylerini belirleyebilmek için Likert Tipi bir ölçek geliştirmektir.

2. Yöntem

Öğretmen adaylarının Kamu Personeli Seçme Sınavından etkilenme düzeylerini belirlemek için yanıtlayıcı merkezli (Togerson, 1958, akt: Yurdugül, 2015) bir ölçeğin geliştirilmesi hedeflenmiştir. Buna bağlı olarak ölçeğin geliştirilmesinde deneysel süreç tercih edilmiştir (Yurdugül, 2015; Yurdugül, 2005). Ölçeğin geliştirilmesinde deneysel sürece uygun olarak şu adımlar izlenmiştir: Öncelikle alan yazın taraması da yapılarak ölçülecek özellikler belirlenmiş ve aday ölçek maddeleri oluşturulmuştur. Aday ölçek için uzman görüşleri alınmış, gelen dönütler doğrultusunda düzeltmeler yapılmıştır. Aday ölçek formunun deneme çalışmasının gerçekleştirilmesi için hedef kitleye benzer özellikler taşıyan bir örneklem grubu belirlenmiştir. Deneme çalışması gerçekleştirildikten sonra faktör analizi ile maddelerin son hali belirlenmiş ve ölçek ortaya çıkarılmıştır (Yurdugül, 2005).

2.1. Çalışma Grubu

Öğretmen Adaylarının Kamu Personeli Seçme Sınavından Etkilenme Düzeyi Ölçeği’nin (ÖKAPSÖ) geliştirilmesi için yapılan deneme çalışması 2014-2015 öğretim yılı bahar döneminde farklı ana bilim dallarının 4. sınıflarında gerçekleştirilmiştir. Deneme çalışmasında 143 kız, 64 erkek olmak üzere toplam 207 öğretmen adayına ulaşılmıştır. Çalışma grubunu oluşturan bu sayı, faktör analizi için önerilen “madde sayısının beş katı olma” durumunu karşılamaktadır (Child, 2006, akt: Doğan ve Başokçu, 2010, s. 67). Deneme çalışmasının gerçekleştirildiği ana bilim dalları ve ulaşılan öğrenci sayılarına ilişkin veriler Tablo 1’de sunulmaktadır.

Tablo 1. Deneme çalışmasının gerçekleştirildiği Ana Bilim Dallarında ulaşılabilen öğrenci sayıları ve yüzde değerleri

Ana Bilim Dalı	Denemede Ulaşılan Öğrenci Sayısı	%
Resim İş Öğretmenliği	20	9,66
Müzik Öğretmenliği	19	9,17
Türkçe Öğretmenliği	27	13,04
Sosyal Bilgiler Öğretmenliği	30	14,49
Fen Bilgisi Öğretmenliği	28	13,52
Psikolojik Danışma ve Rehberlik	23	11,14
Sınıf Öğretmenliği	30	14,49
Okul Öncesi Öğretmenliği	30	14,49
TOPLAM	207	100

Tablo 1'e göre araştırmaya Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi 4. Sınıfta okuyan Resim İş Öğretmenliği, Müzik Öğretmenliği, Türkçe Öğretmenliği, Sosyal Bilgiler Öğretmenliği, Fen Bilgisi Öğretmenliği, Psikolojik Danışma ve Rehberlik, Sınıf Öğretmenliği, Okul Öncesi Öğretmenliği bölümlerinden toplam 207 öğrenci katılmıştır.

2.2. Madde Havuzunun Oluşturulması

Ölçeğin geliştirilmesi sürecinde öncelikle konuya ilişkin olarak literatür taraması yapılmıştır (Çetin, Koç ve Çetin, 2007; Doğan ve Çoban; 2009; Karaçanta, 2009). Yapılan literatür taramaları sonucunda öğretmen adaylarının KPSS'den etkilenme durumlarına ilişkin bulgulara ulaşılmıştır. Araştırmacılar tarafında oluşturulan 7 soruluk açık uçlu soru formu-ölçeğin uygulanacağı örneklem grubu göz önünde bulundurularak Pamukkale Üniversitesinin farklı bölümlerinin 4. sınıflarında öğrenim görmekte olan 112 öğretmen adayına uygulanmış ve "Kamu Personeli Seçme Sınavına" yönelik görüşlerini yazmaları istenmiştir. Öğrencilerin sorulara verdiği yanıtlar ışığında olumlu ve olumsuz olmak üzere 44 yargı belirlenmiş ve madde havuzu oluşturulmuştur. Bu işlem yapılırken olumlu ve olumsuz ifadelerinin dengeli bir dağılım göstermesine dikkat edilmiştir. Öğretmen atama sınavına hazırlanma süreci öğretmen adaylarında endişe, stres, sosyal yaşamın azalması vb. durumlarını ortaya çıkardığı için ölçekte yer alan maddelerin büyük bir çoğunluğu olumsuz ifadelerden oluşmaktadır. KPSS'ye yönelik eğilimin olumlu ifadelerden oluşması sınava hazırlanma sürecinin doğal akışına aykırı bir durum olarak değerlendirilebilir. Araştırmacılar ölçek için olumlu madde belirlemede oldukça zorlanmışlardır. Buna bağlı olarak olumsuz madde sayısı daha fazla olan bir ölçek ortaya çıkmıştır. Ortaya çıkan maddeler, Türkçe öğretmenliği bölümünde görev yapmakta olan 3 öğretim elemanın görüşüne sunulmuş ve dil ve anlatım açısından değerlendirilmesi istenmiştir. Gelen dönütler doğrultusunda ölçek yeniden gözden geçirilmiş ve gerekli düzenlemeler yapılmıştır.

2.3. Aday Ölçeğin Kapsam Geçerliliği

Madde havuzunda yer alan 44 maddelik denemelik form uzman görüşü alınmak üzere alanında uzman Eğitim Bilimlerinden 3, Ölçme Değerlendirmeden 3, Psikolojik Danışma ve Rehberlik biriminden 3 öğretim elemanına sunulmuştur. Aynı zamanda maddelere ilişkin görüşlerinin önemli olacağı düşüncesiyle 4 öğretmen adayından da görüş alınmıştır. Böylece 13 uzman ve 4 öğretmen adayı olmak üzere toplamda 17 kişi maddelerin işlevselliğine ilişkin değerlendirmeler yapmıştır.

Maddelerin uzmanlar tarafından değerlendirilmesi için "Lawshe Tekniği" benimsenmiş ve "uzman değerlendirme formu" hazırlanmıştır (Yurdugül, 2015). Bu tekniğe uygun olarak formdaki maddelerin üst kısmında açıklayıcı ifadeler yer almıştır. Uzmanların

değerlendirmelerinde göz önünde bulundurmaları istenen 3 ölçüt şu şekildedir: 1. Madde ölçülecek özelliği temsil edebiliyor mu? 2. Madde hedef kitle tarafından kolayca anlaşılabilir mi? 3. Madde yeteri kadar açık ifade edilmiş mi? Uzmanların bu ölçütler doğrultusunda değerlendirme yapabilmesi için maddelere 3'lü derecelendirme yapılmıştır. Bu derecelendirmelerin seçenekleri “madde gerekli, madde yararlı ancak yeterli değil, madde gereksiz” şeklinde belirlenmiş, değerlendirmeler sırasında uzmanlardan bunlardan birisini işaretlemeleri; ayrıca maddelere ilişkin farklı bir önerileri varsa bunu da form üzerinde belirtmeleri istenmiştir. Uzman formlarının tümü araştırmacılara geri döndükten sonra maddelere ilişkin uzman görüşleri tek bir formda birleştirilmiştir. Böylece her bir maddeye kaç uzmanın nasıl bir onay verdiği tespit edilmiştir (Yurdugül, 2005). Bir sonraki aşamada uzmanların belirtmiş olduğu görüşler doğrultusunda maddelerin kapsam geçerliliği “kapsam geçerlilik oranı (KGO)” hesaplaması (Veneziona ve Hooper, 1997'den aktaran, Yurdagül, 2005) ile belirlenmeye çalışılmıştır. Oran, her bir madde için olumlu yanıt vermiş olan uzman sayısı toplamının, toplam uzman sayısına oranının bir eksiği alınarak tespit edilmektedir. Böylece her bir madde için KGO'lar belirlenmiştir. Kapsam geçerlilik oranı 0,60'in altında değer aldığı belirlenen maddeler ölçekten çıkarılmıştır. Böylece faktör analizi için uygun olmadığı düşünülen 8 madde elenmiştir. Maddeler 5'ten 1'e doğru sıralanarak “Katılıyorum”, “Genel Olarak Katılıyorum”, “Orta Düzeyde Katılıyorum”, “Pek Katılmıyorum” ve “Katılmıyorum” şeklinde derecelendirilmiştir. Öğretmen adaylarının demografik özelliklerini belirlemeye yönelik kişisel bilgiler kısmı ve 36 madde bir araya getirilerek aday ölçek ortaya çıkarılmıştır.

2.4. Verilerin Elde Edilmesi ve Analizi

Öğretmen Adayları İçin Kamu Personeli Seçme Sınavı'ndan Etkilenme Ölçeği'nin (ÖKAPSÖ) deneme çalışması Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesinde 8 farklı anabilim dalında öğrenim gören 4. sınıf öğrencileri ile gerçekleştirilmiştir. 215 öğrenci ile gerçekleştirilen deneme çalışmasından elde edilen ölçeklerden hatalı doldurulduğu tespit edilenler elenmiştir. Değerlendirme dışı bırakılan 8 ölçekten sonra, 207 öğretmen adayından elde edilen veriler üzerinden değerlendirme yapılmıştır.

Ölçek uygulandıktan sonra veriler bilgisayar ortamına aktarılırken olumlu soru maddeleri için katılma derecesine beşten başlayarak puanlama yapılmış, olumsuz soru maddeleri için ise birden başlayarak puanlama yapılmıştır. Veriler Exel ve Statistical Pack age for Social Science for Windows (SPSS 15.0) programı kullanılarak bilgisayar ortamına aktarılmıştır.

3. Bulgular ve Yorum

ÖKAPSÖ'nün deneme çalışması sonucunda elde edilen veri setinin faktör analizine uygun olup olmadığı araştırılmıştır. Bunun için KMO (Kaiser-Meyer-Olkin) değeri (Eroğlu ve Kalaycı, 2008) ve Bartlett testi sonuçları incelenmiştir. ÖKAPSÖ'nün analizinden elde edilen sonuçlara göre ölçeğin KMO değeri 0,835'tir. Verilerin faktör analizine uygun olması için KMO katsayısının en azından 0,60'dan yüksek olması beklenir. Yapılan incelemeler sonucunda deneme yapılan örneklemin yeterli olduğu söylenebilir.

Bartlett testi verilerin çok değişkenli normal dağılımda olup olmadığını anlamak için uygulanan bir analizdir. Yapılan bu analiz sonrasında ortaya çıkan chi-square test istatistiğinin anlamlı çıkması verilerin çok değişkenli normal dağılımdan geldiğinin göstergesidir (Eroğlu, Kalaycı, 2008). Araştırmanın verileri ile gerçekleştirilmiş olan Bartlett küresellik testi sonucuna göre ApproxChi-Square=2838,778630 şeklinde bulunmuştur. Bartlett küresellik testinin sonucu 0,05 düzeyinde anlamlı çıkmıştır (p=0,000). Ki-kare değerinin istatistiksel olarak anlamlı olmasına bağlı olarak veri setinin faktörleştirmeye uygun olduğuna karar verilmiştir.

(Büyüköztürk, 2012). Tüm bu veriler ışığında örneklemden elde edilen verilerin faktör analizi için uygun olduğu söylenebilir.

ÖKAPSÖ'nün yapı geçerliğini belirleyebilmek amacıyla verilere açıklayıcı faktör analizi uygulanmıştır. Faktör analizi (FA), birbiriyle ilişkili çok sayıda değişkeni bir araya getirerek az sayıda kavramsal olarak anlamlı yeni değişkenler (faktörler, boyutlar) bulmayı keşfetmeyi amaçlayan bir istatistik olarak tanımlanabilir. Açıklayıcı faktör analizinde araştırmacı, araştırma yaptığı konuyla ilgili olarak değişkenler arasındaki muhtemel ilişkiyi ortaya çıkarmaya çalışır. Böylece birbiri ile ilişkili faktörler keşfedilir (Büyüköztürk, 2002). Anı zamanda faktör analizinde, tüm ölçek puanlarıyla yüksek korelasyon rakamları elde edilen maddeler, ölçeğin ölçmeye çalıştığı unsuru ölçebildiği anlamına gelir. Bu maddeler ölçeğe dahil edilirken, diğer maddeler ise ölçekten çıkarılır (Anastasia ve Urbina, 1997:12).

Faktör yük değerinin 0.45 ya da daha yüksek olması iyi bir ölçüdür. Ancak uygulamada az sayıda madde için bu sınır değer 0.30'a kadar indirilebilmektedir (Büyüköztürk, 2012: 124). Bu çalışmada 0,35'in altındaki maddeler ölçekten çıkarılmıştır. Diğer taraftan, Büyüköztürk'e (2002) göre faktör döndürme alt ölçeklerin içerisinde yer alan maddelerin tanımlanmasında oldukça etkilidir. Bu nedenle faktör döndürme sonuçlarının incelenmesi ölçek geliştirme açısından önemlidir. Analizler yapılırken faktör yapılarının kolaylıkla açıklanmasını sağlamak ve birbiri ile ilişkili maddeleri bir araya getirmek için döndürme tekniği kullanılmıştır. Açıklayıcı faktör analizini (AFA) gerçekleştirmek için 36 madde üzerinden işlemler gerçekleştirilmiştir.

Yapılan faktör analizi sonrasında birden fazla faktörde yer alan maddeler ölçme aracından çıkarılmıştır. Yük değeri 0,35'in altında olan 3 madde elenmiş ve geriye kalan 33 madde ile ölçek oluşturulmuştur. Yapılan faktör analizi sonrasında ÖKAPSÖ'nün iki alt boyuttan oluştuğu tespit edilmiştir. İki faktörün ölçeğe yönelik olarak açıkladıkları varyans %32,96'dır. Ölçeğin birinci alt ölçeğinde 26 madde, ikinci alt ölçeğinde ise 7 madde bulunmaktadır. Yapılan analizlerde ÖKAPSÖ'de yer alan maddelere ilişkin olarak faktör yükü, ortak varyansları, aritmetik ortalamaları, standart sapmaları ve madde ölçek korelasyonlarına ilişkin değerler tespit edilmiştir. Belirlenen bu değerler Tablo 2'de sunulmaktadır.

Tablo 2'de de görüldüğü gibi birinci alt ölçek "sınav endişesi" ikinci alt ölçek ise "sınava hazırlık" şeklinde adlandırılmıştır. Birinci alt ölçekte (sınav endişesi) yer alan maddelere bakıldığında sınava yönelik çeşitli endişelerin yer aldığı ifadeler görülmektedir. Bu alt ölçekte sınavın birey üzerinde kurduğu baskıdan ötürü ortaya çıkan çeşitli endişeler yer almaktadır. "Sınava Hazırlık" adlı ikinci alt ölçekte öğretmen adaylarının sınava hazırlanırken karşılaştığı bireysel ve çevresel sorunların yer aldığı maddeler bulunmaktadır. Birinci alt ölçekte yer alan maddelerin faktör yük değerleri 0,65 ile 0,35; ikinci alt ölçekte yer alan maddelerin faktör yük değerleri ise 0,75 ile 0,39 arasında değişmektedir.

Faktör analizi sonrasında 1.,2.,3.,4.,5.,6. ve 7. maddeler birinci alt ölçekte; 8.,9.,10.,11.,12.,13.,14.,15.,16.,17.,18.,19.,20.,21.,22.,23.,24.,25.,26.,27.,28.,29.,30.,31.,32. ve 33. maddeler ise ikinci alt ölçekte yer almaktadır. Ölçekte yer alan maddelerin 23'ü (%69,69) olumsuz, 10'u (%30,3) olumludur. Ölçekte 2., 6., 7., 8., 10., 14., 16., 18., 19. ve 28. maddeler olumlu iken; 3., 4., 5., 9., 10., 11., 12., 13., 15., 17., 20., 21., 22., 23., 24., 25., 26., 27., 29., 30., 31., 32. ve 33. maddeler olumsuzdur. ÖKAPSÖ'ye ilişkin olarak deneme öncesi belirlenen Cronbach's Alpha ,87'dir. Deneme sonrasında Cronbach's Alpha güvenilirlik katsayıları birinci alt boyut için 0,73; ikinci alt boyut için 0,86; ölçeğin tümü için ise 0,91 şeklinde belirlenmiştir.

Tablo 2. ÖKAPSÖ'nün varimax döndürülmüş faktör yükü, ortak varyansları, aritmetik ortalamaları, standart sapmaları ve madde ölçek korelasyonlarına ilişkin değerleri

Alt Ölçekler	Madde Sıra No	Maddeler	Varimax Döndürülmüş Faktör Yükleri	Ortak Varyanslar	\bar{x}	ss	Madde Ölçek Korelasyonu
BİRİNCİ ALT ÖLÇEK (SINAV ENĐİŐESİ)	1	KPSS'yi kazanamazsam özsaygım zedelenmez.	0,64	7,72	3,93	1,13	0,64
	2	KPSS'yi kazanamazsam geleceğe ilişkin umudumu yitirmem.	0,65	3,21	3,47	1,26	0,67
	3	Sürekli KPSS'yi düşünmekten kendimi alamamaktayım.	0,53	3,09	3,37	1,28	0,55
	4	KPSS'ye ilk girdiğim yılda başarılı olamamaktan endişelenmekteyim.	0,35	2,21	3,14	1,24	0,60
	5	KPSS'de dört yıllık emeğimin 2 saatte değerlendirilmesini doğru bulmamaktayım.	0,35	1,92	3,24	1,36	0,60
	6	KPSS öğretmenlik mesleğine olan inancımı zedelememektedir.	0,59	1,70	2,58	1,32	0,58
	7	KPSS yüzünden fakülte'deki derslere devamsızlık yapmaktayım.	0,37	0,70	2,88	1,15	0,76
İKİNCİ ALT ÖLÇEK (SINAVA HAZIRLIK)	8	KPSS'ye hazırlanmak psikolojimi olumsuz yönde etkilemektedir.	0,51	25,24	3,94	1,13	0,65
	9	Sınavda başarılı olamayacağım endişesi KPSS derslerine odaklanmamı engellemektedir.	0,56	5,94	3,16	1,23	0,66
	10	KPSS'yi kazanamazsam çevremdekiler beni yetersiz görebilir.	0,44	5,37	3,18	1,36	0,65
	11	KPSS sınavını düşündükçe bir öğretmen adayı olarak kendimi engellenmiş hissedirim.	0,49	4,85	3,82	1,25	0,43
	12	KPSS'ye hazırlanırken uzman yardımı almak (dershane, özel ders vb.) atanmak için umudumu arttırmaktadır.	0,40	3,62	3,83	1,20	0,54
	13	KPSS'yi hayatımın dönüm noktalarından biri olarak görmekteyim.	0,63	2,97	3,03	1,23	0,57
	14	KPSS'yi ailemin önemsemesi bende strese sebep olmaktadır.	0,56	2,93	3,57	1,28	0,60
	15	KPSS'ye çalıştığım için sosyal hayatıma zaman ayıramamaktayım.	0,63	2,67	3,30	1,32	0,66
	16	KPSS'den dolayı arkadaşlarımı birer rakip olarak görmekteyim.	0,68	2,52	3,20	1,36	0,67
	17	KPSS'nin atanma için gerekli olduğunu düşünmek çalışma motivasyonumu arttırmaktadır.	0,53	2,29	2,79	1,33	0,58
	18	Fakülte'de aldığımız eğitim bilimleri derslerinin KPSS'nin içeriği ile uyumlu olması sınava	0,47	2,18	3,94	1,30	0,58

	hazırlanma sürecimi kolaylaştırmaktadır.					
19	KPSS'yi kazanamadığımda başka alanlarda iş bulabileceğimi düşünmekteyim	0,39	1,81	4,53	0,90	0,66
20	KPSS'ye çalıştığım için dışarıda geçirdiğim zamanı kayıp olarak görmekteyim.	0,51	1,43	4,08	1,06	0,58
21	KPSS fakültede eğitim görmenin anlamsız olduğunu düşündürmektedir.	0,40	1,36	4,30	1,05	0,66
22	KPSS'ye çalıştığım için arkadaşlarıma yeterince zaman ayıramamaktayım.	0,62	1,22	3,00	1,33	0,63
23	KPSS'ye çalıştığım için çevremdeki sosyal olaylarla yeterince ilgilenmemekteyim.	0,60	1,49	3,26	1,33	0,56
24	KPSS'ye çalıştığım için kendime zaman ayıramamaktayım.	0,46	0,36	3,23	1,36	0,45
25	Fakültede eğitimini almadığımız konuların içeriğinin KPSS'de soru olarak çıkması sınava hazırlanma sürecimi zorlaştırmaktadır.	0,75	0,32	3,25	1,35	0,83
26	KPSS'ye hazırlanmak genel kültürümü arttırdığı için girdiğim ortamlarda daha rahat konuşmaktayım.	0,73	0,29	3,33	1,35	0,79
27	KPSS'ye hazırlanma konusunda çevremden baskı görmekteyim.	0,69	0,25	3,25	1,37	0,77
28	4. Sınıfta KPSS'ye rahat hazırlanmak için alt sınıflarda daha fazla ders almak yorucu bir süreç yaşamama sebep oldu.	0,47	0,24	3,93	1,26	0,46
29	KPSS'ye hazırlanmaktan fakültedeki derslerime gereken ilgiyi gösterememekteyim.	0,46	0,19	2,73	1,33	0,68
30	KPSS'den dolayı fakülte derslerini bir yük olarak görmekteyim.	0,52	0,14	3,67	1,39	0,55
31	KPSS yüzünden fakültedeki derslere devamsızlık yapmaktayım.	0,54	0,62	2,68	1,38	0,64
32	KPSS'ye hazırlanmaktan fakültedeki derslerime gereken ilgiyi gösterememekteyim.	0,61	0,51	3,21	1,42	0,71
33	Sınav sonunda atanamazsam ailemden ve çevremden baskı göreceğimi düşünüyorum.	0,63	0,66	3,61	1,38	0,59

Ölçeğin, alt ölçeklerinin belirlenmesi sonrasında, güvenilirlik analizlerine uygun olarak Spearman-Brown korelasyon katsayısı ve Guttman Split-half güvenilirlik katsayısı hesaplanmıştır. Splitt-half modeli kapsamında uygulanan güvenilirlik analizi sürecinde ölçek 17 ve 16 madde olmak üzere iki gruba ayrılmıştır. Birinci grupta yer alan maddelerin Cronbach's Alpha güvenilirlik katsayısı 0,78; ikinci grupta yer alan maddelerin Cronbach's Alpha güvenilirlik katsayısı ise 0,84 şeklinde belirlenmiştir. Yapılan analiz sonrasında ise ayrıştırılan iki grup arasındaki korelasyon katsayısı 0,79 olarak bulunmuştur. Yani iki grup arasında pozitif yönde

doğrusal bir ilişki bulunmaktadır (Equal-lenthSpearman-Brown=0,81;GuttmanSplit-half=0,80;Unequal-lenthSpearman-Brown=0,81). Gerçekleştirilen analizlerden elde edilen veriler ışığında ÖKAPSÖ'nün öğretmen adaylarının KPSS'den etkilenme düzeylerini ölçme konusunda güvenilirliği yüksek bir ölçme aracı olduğu tespit edilmiştir.

Ölçeğin uygulanmasında her bir katılımcının ölçekten alabileceği ağırlıklı ham puan en az 33, en çok ise 165'tir. Ölçekten elde edilen toplam puanın yüksek olması, öğretmen adaylarının KPSS'den etkilenme düzeylerinin yüksek olduğunu; düşük olması da etkilenme düzeylerinin düşük olduğunu göstermektedir (Ölçeğin son hali için bkz. EK-1).

4. Sonuç ve Tartışma

Bu çalışma ile öğretmen adaylarının KPSS'den etkilenme düzeylerini ortaya koyabilecek, "sınav endişesi" ve "sınava hazırlık" alt boyutlarından oluşan 33 maddelik bir ölçek geliştirilmiştir.

Ölçeğin alt ölçeklerinin belirlenmesi sonrasında Spearman-Brown korelasyon katsayısı ve GuttmanSplit-half güvenilirlik katsayısı belirlenmiştir. Güvenirlik analizi işlemi sonrasında ölçek iki gruba ayrılmıştır. Birinci alt boyutta (Sınav Endişesi) 7 madde ikinci alt boyutta ise (Sınava Hazırlık) 26 madde bulunmaktadır. Ölçeğin Cronbach's Alpha güvenilirlik katsayıları birinci boyut için 0,78; ikinci boyut için 0,84 olarak tespit edilmiştir. Ölçekte yer alan alt boyutlara ilişkin katsayıların birbirine yakın değerlerde olması iki alt boyutta yer alan maddelerin birbiri ile tutarlı olduğunu göstermektedir. Güvenirlik analizleri sonucunda elde edilen değerler bu ölçeğin, öğretmen adaylarının KPSS'den etkilenme düzeylerini ölçmek için güvenilir bir ölçme aracı olduğunu göstermektedir (Büyüköztürk, 2012). Ölçekten uygulama sonrasında alınabilecek en düşük puan 33 iken, en yüksek puan 165'tir. Ölçekten elde edilen puanın yüksek olması, öğretmen adaylarının KPSS'den etkilenme düzeylerinin fazla olduğu, ölçekten elde edilen puanın düşük olması ise öğretmen adaylarının KPSS'den etkilenme düzeylerinin düşük olduğu anlamına gelmektedir.

Sonuç olarak ÖKAPSÖ, öğretmen adaylarının KPSS sınavından olumlu ya da olumsuz olarak etkilenmesini ölçmeye yönelik geliştirilmiş bir veri toplama aracıdır. Ölçek, öğretmen adaylarının etkilenme düzeylerini ölçebilecek yeterlilikte geçerlik ve güvenilirliğe sahip bir yapıdadır.

ÖKAPSÖ'nün geliştirilmesi Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi son sınıf öğrencileriyle gerçekleştirilmiştir. Türkiye'nin farklı bölgelerinde yer alan üniversitelerde, daha geniş kitlelerle yapılacak olan ölçek geliştirme çalışmaları farklı sonuçların ortaya konulmasında etkili olabilir. Bundan sonra KPSS'ye yönelik yapılacak olan akademik çalışmalar öğretmen adaylarıyla olduğu kadar, öğretmenliğe yeni başlamış stajyer öğretmenlerle de yapılabilir. Böylece geçmişte yaşanan bu sürecin öğretmen gözüyle farklı bir değerlendirmesi yapılabilir. Diğer taraftan eğitim fakültelerinin her kademesinde öğretmen adayları ile yapılacak olan araştırmalar KPSS'ye ilişkin duygu ve düşüncelerin farklılaşmasına ilişkin daha etkili sonuçlar verebilir. Bu uygulama KPSS sonrasında öğretmenlerin süreçten ne kadar etkilendiklerini belirlemede de etkili olabilir. Gelecekleri ile ilgili endişe duyan ya da sınava hazırlanma sırasında psikolojik desteğe gereksinim duyan öğretmen adaylarına, üniversitelerin psikolojik danışma ve rehberlik birimleri tarafından destek verilebilir. Öğretmen adaylarının KPSS'den etkilenme düzeylerini incelemek için öğretim elemanlarının gözlemlerinden de yararlanılabilir.

5. Kaynakça

Anastasia, A. ve Urbina, S. (1997). *Psychological Testing*. 7th. Ed. USA: Prentice Hall.

- Büyüköztürk, Ş. (2012). *Sosyal Bilimler için veri analizi elkitabı: İstatistik, araştırma deseni, SPSS uygulamaları ve yorumu*. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Büyüköztürk, Ş. (2002). Faktör analizi: Temel kavramlar ve ölçek geliştirmede kullanımı. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 32, 470-483.
- Can, S. ve Can, Ş. (2011). Kamu personeli seçme sınavı öncesinde öğretmen adaylarının stres düzeyleri. *Kastamonu Eğitim Dergisi*. Cilt:19 No:3.
- Chang, E. C. (2006). Perfectionism and dimensions of psychological well-being in a college students sample: A test of a stress-mediation model. *Journal of Social and Clinical Psychology*, 25 (9), 1001-1022.
- Çetin,Ş., Koç Z. ve Çetin, F. (2007). KPSS sınavına yönelik kaygı ölçeğinin geliştirilmesi (Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması). *XVI. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi, 5-7 Eylül Gazi Osman Paşa Üniversitesi, Tokat*.
- Doğan, T. ve Çoban, A.S. (2009). Eğitim fakültesi öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ile kaygı düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Eğitim ve Bilim*. 34 (153), 157-168.
- Doğan, N. ve Başokuçu, T. O. (2010). İstatistik tutum ölçeği için uygulanan faktör analizi ve aşamalı kümeleme analizi sonuçlarının karşılaştırılması. *Eğitim ve Psikolojide Ölçme Değerlendirme Dergisi*. 1 (2), 65-72.
- Doğan, T., Sarı, T., Kazak, M., Saya, P. ve Altıntaş, T. (2007). Başkent Üniversitesi öğrencilerinin problem alanlarının cinsiyet ve sınıf düzeyi değişkenlerine göre incelenmesi. *Çağdaş Eğitim Dergisi*, 32(347), 30-36.
- Ekici, G. ve Kurt, H. (2012). Biyoloji öğretmen adaylarının kamu personeli seçme sınavına (KPSS) yönelik kaygı ve saldırganlık düzeylerinin farklı değişkenlere göre incelenmesi. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 1 (4), 294-308.
- Eroğlu, A. ve Kalaycı, Ş. (2008). *SPSS uygulamalı çok değişkenli istatistik teknikleri* (edt.). Ankara: Asil Yayın Dağıtım.
- Gizir, C. A. (1998). "Orta Doğu Teknik Üniversitesi son sınıf öğrencilerinin problemleri üzerine bir çalışma." Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Orta Doğu Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Karaçanta, H. (2009). Öğretmen adayları için kamu personeli seçme sınavı kaygı ölçeğinin geliştirilmesi (geçerlik ve güvenirlik çalışması). *Gazi Üniversitesi Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi Dergisi*, 25, 50-57.
- Kaya, A. ve Büyükkasap, E. (2005). Fizik öğretmenliği programı öğrencilerinin profilleri, öğretmenlik mesleğine yönelik tutum ve endişeleri: Erzurum örneği. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 13(2), 367-380.
- Öner, N. (1997). *Durumluk ve sürekli kaygı envanterinin Türk toplumundaki geçerliliği*. Yayımlanmış doktora tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Özkan, R. ve Pektaş, S. (2011). Eğitim fakültesi son sınıf öğrencilerinin mezuniyet başarı notları ile KPSS puanları arasındaki ilişki üzerine bir araştırma. *TÜBAR*, 32, 269-281.
- Sezgin F. ve Duran, E. (2011). Kamu Personeli Seçme Sınavı'nın (KPSS) öğretmen adaylarının akademik ve sosyal yaşantılarına yansımaları, *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 15 (3), 9-22.

- Scovel, T. (1991). The effect of affect on foreign language learning: A Review of anxiety research. In Horwitz, D. J. Young, (Eds.). *Language Anxiety: From Theory And Research To Classroom Implications. Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice Hall.*
- Tarhan, Ö. (2015). The state of in-service training of teachers and teacher training in national educational councils. *5th World Conference On Learning, Teaching&Educational Leadership, 29-31 October, Pragua.*
- Yurdugül, H. (2015). *Ölçek geliştirme çalışmalarında kapsam geçerlilik indeksinin kullanımı.* <http://yunus.hacettepe.edu.tr/~yurdugul/3/indir/kgp.pdf> son erişim tarihi: 24. 04. 2015
- Yurdugül, H. (2005). Ölçek geliştirme çalışmalarında kapsam geçerliği için kapsam geçerlik indekslerinin kullanılması. *14. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi, 28-30 Eylül, Pamukkale Üniversitesi, Denizli.*

EK-1

Öğretmen Adaylarının KPSS'den Etkilenme Düzeyleri Ölçeği (ÖKAPSÖ)

MADDELER		Katılıyorum	Genel Olarak Katılıyorum	Orta Düzeyde Katılıyorum	Pek Katılmıyorum	Katılmıyorum
1.	KPSS'yi kazanamazsam özsaygım zedelenmez.					
2.	KPSS'yi kazanamazsam geleceğe ilişkin umudumu yitirmem.					
3.	Sürekli KPSS'yi düşünmekten kendimi alamamaktayım.					
4.	KPSS'ye ilk girdiğim yılda başarılı olamamaktan endişelenmekteyim.					
5.	KPSS'de dört yıllık emeğimin 2 saatte değerlendirilmesini doğru bulmamaktayım.					
6.	KPSS öğretmenlik mesleğine olan inancımı zedelememektedir.					
7.	KPSS yüzünden fakültedeki derslere devamsızlık yapmaktayım.					
8.	KPSS'ye hazırlanmak psikolojimi olumsuz yönde etkilemektedir.					
9.	Sınavda başarılı olamayacağım endişesi KPSS derslerine odaklanmamı engellemektedir.					
10.	KPSS'yi kazanamazsam çevremdekiler beni yetersiz görebilir.					
11.	KPSS sınavını düşündükçe bir öğretmen adayı olarak kendimi engellenmiş hissederim.					
12.	KPSS'ye hazırlanırken uzman yardımı almak (dershane, özel ders vb.) atanmak için umudumu arttırmaktadır.					
13.	KPSS'yi hayatımın dönüm noktalarından biri olarak görmekteyim.					
14.	KPSS'yi ailemin önemsemesi bende strese sebep olmaktadır.					
15.	KPSS'ye çalıştığım için sosyal hayatıma zaman ayıramamaktayım.					
16.	KPSS'den dolayı arkadaşlarımı birer rakip olarak görmekteyim.					
17.	KPSS'nin atanma için gerekli olduğunu düşünmek çalışma motivasyonumu arttırmaktadır.					
18.	Fakültede aldığımız eğitim bilimleri derslerinin KPSS'nin içeriği ile uyumlu olması sınava hazırlanma sürecimi kolaylaştırmaktadır.					
19.	KPSS'yi kazanamadığımda başka alanlarda iş bulabileceğimi düşünmekteyim					
20.	KPSS'ye çalıştığım için dışarıda geçirdiğim zamanı kayıp olarak görmekteyim.					
21.	KPSS fakülte eğitim görmem anlaşılmaz olduğunu düşündürmektedir.					
22.	KPSS'ye çalıştığım için arkadaşlarıma yeterince zaman ayıramamaktayım.					
23.	KPSS'ye çalıştığım için çevremdeki sosyal olaylarla yeterince ilgilenmemekteyim.					
24.	KPSS'ye çalıştığım için kendime zaman ayıramamaktayım.					
25.	Fakültede eğitimini almadığımız konuların içeriğinin KPSS'de soru olarak çıkması sınava hazırlanma sürecimi zorlaştırmaktadır.					
26.	KPSS'ye hazırlanmak genel kültürümü arttırdığı için girdiğim ortamlarda daha rahat konuşmaktayım.					
27.	KPSS'ye hazırlanma konusunda çevremden baskı görmekteyim.					
28.	4. Sınıfta KPSS'ye rahat hazırlanmak için alt sınıflarda daha fazla ders almak yorucu bir süreç yaşamama sebep oldu.					
29.	KPSS'ye hazırlanmaktan fakültedeki derslerime gereken ilgiyi gösterememekteyim.					
30.	KPSS'den dolayı fakülte derslerini bir yük olarak görmekteyim.					
31.	KPSS yüzünden fakültedeki derslere devamsızlık yapmaktayım.					
32.	KPSS'ye hazırlanmaktan fakültedeki derslerime gereken ilgiyi gösterememekteyim.					
33.	Sınav sonunda atanamazsam ailemden ve çevremden baskı göreceğimi düşünüyorum.					